

# Spis treści

## WSTĘP

7

## CZĘŚĆ I

### PRZEOBRAŻENIA DEMOGRAFICZNE W MAKROREGIONIE POŁUDNIOWYM W LATACH 1945–1997 i PROGNOZOWANE DO 2020 R.

|                                                                                                       |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Wprowadzenie                                                                                          | 13  |
| Rozdział I. Podstawowe procesy demograficzne<br>w makroregionie południowym w latach 1945–1974        | 17  |
| 1. Zagadnienia wstępne                                                                                | 17  |
| 2. Powojenne przepływy ludności                                                                       | 20  |
| 3. Ruch naturalny w makroregionie południowym<br>w latach 1950–1974                                   | 28  |
| 4. Dynamika i struktura ludności w latach 1946–1974                                                   | 32  |
| Rozdział II. Procesy demograficzne społeczności<br>makroregionu południowego w latach 1975–1997       | 41  |
| 1. Kształtowanie się ludności w latach 1975–1989                                                      | 42  |
| 2. Zmiany w ruchu naturalnym i wędrownym<br>w latach 1975–1989                                        | 48  |
| 3. Ewolucja wybranych zjawisk ludnościowych<br>w okresie przemian społeczno-gospodarczych (1990–1997) | 60  |
| 4. Przeobrażenia struktur demograficznych w latach 1975–1997                                          | 71  |
| Rozdział III. Prognoza demograficzna dotycząca<br>makroregionu południowego do 2020 r.                | 93  |
| Podsumowanie części I                                                                                 | 105 |

## CZĘŚĆ II

### Aktywizacja i wykorzystanie zasobów pracy w MAKROREGIONIE POŁUDNIOWYM W LATACH 1946–1997 i ich PROGNOZA DO 2030 R.

|                                                                                                       |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Rozdział IV. Rola zasobów ludzkich oraz czynniki determinujące<br>ich zatrudnienie w latach 1946–1989 | 109 |
| 1. Znaczenie zasobów pracy w procesie gospodarowania                                                  | 109 |
| 2. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego<br>Polski do 1989 r.                                 | 112 |

|                                                                                                                                    |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 3. Okręgi przemysłowe makroregionu południowego jako obszary koncentracji przestrzennej ludności i zatrudnienia w latach 1946–1989 | 116 |
| 4. Zmiany jakościowe zasobów ludzkich w województwach makroregionu południowego w latach 1975–1989                                 | 131 |
| Rozdział V. Sytuacja na rynku pracy makroregionu południowego w latach 1975–1989                                                   | 135 |
| 1. Determinanty popytu na pracę i podaży pracy                                                                                     | 135 |
| 2. Dysproporcje na regionalnych rynkach pracy makroregionu południowego w latach 1975–1989                                         | 146 |
| Rozdział VI. Rynek pracy makroregionu południowego w procesie transformacji                                                        | 150 |
| 1. Rozmiary i cechy bezrobocia w województwach makroregionu południowego w latach 1990–1997                                        | 150 |
| 1.1. Bezrobocie jako zasób                                                                                                         | 152 |
| 1.2. Bezrobocie w kategoriach strumieni                                                                                            | 156 |
| 2. Transformacja gospodarki makroregionu południowego – zmiany strukturalne a bezrobocie w latach 1990–1997                        | 170 |
| Rozdział VII. Restrukturyzacja Górnego Śląska ze szczególnym uwzględnieniem górnictwa węgla kamiennego i hutnictwa                 | 177 |
| 1. Społeczno-demograficzne uwarunkowania rozwoju makroregionu południowego w procesie transformacji                                | 178 |
| 2. Przesłanki restrukturyzacji przemysłu węglowego                                                                                 | 192 |
| 2.1. Reforma górnictwa                                                                                                             | 196 |
| 2.2. Instrumenty i instytucje wspierające program restrukturyzacji polskiego górnictwa węgla kamiennego                            | 202 |
| 3. Restrukturyzacja hutnictwa żelaza i stali w latach 1992–1999 i jej implikacje dla Górnego Śląska                                | 205 |
| 3.1. Programy restrukturyzacji polskiego hutnictwa żelaza i stali                                                                  | 207 |
| 3.2. Regionalny aspekt restrukturyzacji przemysłu hutniczego                                                                       | 208 |
| 4. Programy regionalnej polityki gospodarczej Górnego Śląska                                                                       | 213 |
| 5. Rola gminy górniczej w procesie restrukturyzacji górnictwa i regionu                                                            | 214 |
| Rozdział VIII. Województwa opolskie i śląskie w nowym podziale terytorialnym kraju                                                 | 221 |
| Rozdział IX. Prognoza ludności i zasobów pracy województw opolskiego i śląskiego do 2030 r.                                        | 230 |
| Wnioski                                                                                                                            | 269 |
| Zakończenie                                                                                                                        | 273 |
| Bibliografia                                                                                                                       | 274 |
| Załączniki                                                                                                                         | 287 |
| Spis tabel                                                                                                                         | 298 |
| Spis rysunków                                                                                                                      | 303 |